"AB'NİN İNANDIRICILIĞI AZALIYOR İLİŞKİLER BOZULUYOR"

22'inci Türkiye Raporu ve Genişleme Paketi hakkında değerlendirmelerde bulunan İKV Başkanı Ayhan Zeytinoğlu "Türkiye'yi yargı ve temel haklar konusunda eleştirmek, sonra da bu konuları içeren fasılların Güney Kıbrıs Rum Yönetimi'nin blokajı nedeniyle açılamaması AB'nin inandırıcılığını azaltırken sadece Türkiye-AB ilişkilerine değil, tüm genişleme sürecine zarar veriyor" dedi.

İktisadi Kalkınma Vakfı (İKV) Başkanı Ayhan Zeytinoğlu, 22'inci Türkiye Raporu ve Genişleme Paketi hakkında değerlendirmelerde bulundu. Başkan Zeytinoğlu, yaptığı açıklamada raporun Türkiye'nin katılım müzakereleri sürecinin sürdüğünün belirtilmesi ve anahtar bir ortak olduğunun teyit edilmesi açısından önemine vurgu yaparken, raporda tespit edilen bazı eksiklik, öneri ve ilerleme noktalarının dikkatle incelenmesi gerektiğini belirtti.

Raporda özellikle Doğu Akdeniz ve Türkiye'nin dış politika adımları ile ilgili olarak adil olmayan ve dengesiz bir söylem olduğunu belirten Zeytinoğlu, AB'nin Türkiye'ye olan yaklaşımını gözden geçirmesi gerektiğine işaret etti. "Türkiye AB genişleme stratejisinin en önemli halkasıdır" diyen Zeytinoğlu, Kıbrıs sorunu ve Ege sorunlarının çözümünde AB'nin Türkiye'nin haklı görüşlerine yer vermemesinin kabul edilemez olduğunu belirtti. Raporu hazırlayan Avrupa Komisyonu'nun süreçte kolaylaştırıcı, arabulucu ve ön açıcı rol oynamasının gerektiğini ifade eden Zeytinoğlu, Türkiye'nin AB katılım müzakerelerinin 15 yıldan beri devam etmesine rağmen sonuçlanamamasının sadece Türkiye'nin değil, daha çok AB'nin bir başarısızlığı olduğunu söyledi.

"Demokrasi, yargı ve temel haklarda eksikliklere işaret ediliyor"

Başkan Zeytinoğlu, raporla ilgili değerlendirmesinde şunlara değindi: "Avrupa Komisyonu Türkiye ve diğer aday ülkeler için ülke raporlarını yayımladı. Bildiğiniz gibi bu raporlar Kopenhag siyasi ve ekonomik kriterleri ile AB müktesebatına uyum konusunda mevcut durumun fotoğrafını çeken, aynı zamanda aday ülkelere önümüzdeki rapora kadar yapılması gereken ev ödevlerini sıralayan belgeler. Son dönemde ülkemizin katılım müzakereleri süreci devam eden bir ülke olduğunun AB yetkililerince giderek daha az telaffuz edildiğini düşünürsek, Türkiye raporu vesilesiyle Türkiye'nin AB üyelik hedefinin gündeme gelmesi önemli. Ancak raporda Türkiye'nin katılım sürecinin canlandırılmasına yönelik öneriler olmasını da beklerdik. Türkiye'yi yargı ve temel haklar konusunda eleştirmek, sonra da bu konuları içeren fasılların Güney Kıbrıs Rum Yönetiminin blokajı nedeniyle açılamaması AB'nin inandırıcılığını azaltırken, sadece Türkiye-AB ilişkilerine değil tüm genişleme sürecine zarar veriyor."

İKV Başkanı Zeytinoğlu raporda Avrupa Komisyonu'nun, Türkiye'nin üyelik yükümlülüklerini üstlenmesi ile ilgili olarak sınırlı da olsa AB müktesebatına yakınlaşmaya devam ettiğini kaydettiğini vurguladı. İKV Başkanı raporun, demokrasi, yargı ve temel haklar alanlarında eksikliklere işaret ettiğini belirtti. Raporda 26 kez "geriye gitme", 38 kez "ilerleme yok", 33 kez "biraz ilerleme" 8 kez ise "iyi ilerleme" ifadelerinin kullanıldığını belirten Zeytinoğlu, bunun yanında dış politika ve ekonomik performans konularında eleştirilerin olduğunu ekledi. Özellikle Covid-19 sonrası dönemde ekonomik zorluklar yaşayan Türkiye'nin bir üretim üssü ve ticaret ortağı olarak AB için vazgeçilmez önemde olduğuna işaret etti. Bu ilişkinin tüm potansiyelinin hayata geçirilmesi için gümrük birliğinin güncellenme sürecinin önemli olduğunun altını çizdi.

Başkan Zeytinoğlu, Türkiye'nin GKRY'nin münhasır ekonomik bölgesinde arama yapmakla eleştirilmesinin kabul edilemeyeceğini ve Kıbrıs Türk halkının haklarının yok sayıldığını ifade etti. Başkan Zeytinoğlu Suriye ve Libya konularında Türkiye'nin dış politikasının eleştirilmesini de bölge gerçeklerinden uzak ve haksız bir yaklaşım olarak değerlendirdi. Başkan Zeytinoğlu "AB'den beklentimiz Türkiye ile ilişkilerin onarılması ve bölgede barış ve istikrarın sağlanması için Türkiye ile işbirliğinin kapısını açmasıdır" dedikten sonra 1-2 Ekim 2020 tarihlerinde düzenlenen AB Konseyi toplantısında Türkiye ile ilgili kararları hatırlattı.

"Doğu Akdeniz'de KKTC'nin hakları yok sayılıyor"

İKV Başkanı sözlerine şu şekilde devam etti: "1-2 Ekim 2020 tarihlerinde düzenlenen AB Konseyi toplantısında Türkiye'ye yönelik yaklaşımda bir değişim olduğunu, ülkemizle işbirliğine ve karşılıklı kazanımlara dayalı bir ilişki yürütmenin öneminin fark edildiğini gördük. Nitekim pozitif bir siyasi gündem yaratılması ve bu pozitif gündemin içinde gümrük birliğinin modernizasyonu, ticaretin kolaylaştırılması, insan insana temasların artırılması, yüksek düzeyli diyalog mekanizmaları ve göç konusunda

işbirliğinin yer alması konusunda uzlaşıldı. Elbette bugün açıklanan raporda yapıcı olmayan ve tek taraflı tutumun izlerini gördüğümüz pek çok alan var. Doğu Akdeniz'de KKTC'nin haklarının yok sayılması, sadece GKRY merceğinden bakılarak Doğu Akdeniz ve Kıbrıs sorununun ele alınması, Türkiye'nin oldukça zorlu ve tansiyonun yüksek olduğu bir bölgede AB için güvenli ve istikrarlı bir ortak olarak verdiği mücadelenin yeterince anlaşılamaması bunlara örnek olarak sıralanabilir. Ancak hukukun üstünlüğü, temel haklar, demokrasi, yargının işleyişi alanlarında getirilen eleştirilerin de dikkate alınması gerekiyor.

Türkiye ile AB arasında yeniden pozitif gündem oluşturulmasında altı çizilen pek çok konu zaten devam etmesi gereken ve sekteye uğrayan süreçler. Gümrük birliğinin modernizasyonu, göç ve vize

serbestisi süreci için Türkiye'nin yerine getirmesi gereken reformlar sadece Türkiye-AB ilişkilerinin rayına oturtulması için değil, bizim kendi vatandaşlarımızın refahı için de büyük önem taşıyor."

"Yeni fasılların 2016 yılından bu yana açılamadığı malum"

Bugün gelinen noktada Komisyon tarafından yayımlanan Türkiye Raporu'nun eskisi gibi heyecanla karşılanmadığını belirten İKV Başkanı bunun temel sebebinin katılım müzakereleri sürecinde yaşanan durgunluk olduğuna dikkat çekti. Zeytinoğlu katılım müzakereleri sürecinde son faslın 2016 yılında açıldığını hatırlatarak şunları söyledi:

"Katılım müzakereleri sürecinin tıkandığı, yeni fasılların 2016 yılından bu yana açılamadığı malum. Bugün açıklanan raporda en fazla eleştiri getirilen ve geriye gidişin olduğu ifade edilen hususlar 23 ve 24'üncü fasılların kapsamına giriyor. Ancak bu fasıllar GKRY blokajı nedeniyle ne yazık ki açılamıyor. Hâlbuki üyelik perspektifinin güçlü tutulması AB'nin değiştirici ve dönüştürücü gücünün ortaya koyulması AB'yi de güçlendirecek bir unsurdur."

Son yıllarda Türkiye-AB ilişkilerinin negatif söylemler ve eylemlerin ekseninde sürdürüldüğünü, ancak bu seyrin her iki taraf için de olumlu sonuçlar doğurmadığını belirten İKV Başkanı bugünkü Türkiye Raporu'nda altı çizildiği gibi önemli sınamaların birlikte çalışılarak aşılmasının öneminin altını çizdi. Covid-19 salgını nedeniyle hem AB'nin hem Türkiye'nin olağanüstü bir süreçten geçtiğini, ancak bu sürecin dayanışmanın öneminin de altını çizen Zeytinoğlu, Türkiye-AB ilişkilerine bu dayanışma ve birlikte çalışma ruhunun daha fazla aktarılması gerektiğini belirtti.

Zeytinoğlu "AB yetkililerinin Türkiye ile pozitif gündemden bahsederken bir yandan da iletişim kanallarının tekrar işler hale getirilmesi gerektiğini de hatırlamaları gerekiyor. Türkiye'yi cezalandırmak üzerine kurulu bir siyaset eldeki kazanımlarda da geriye gidişe sebep olmaktadır. Yüksek düzeyli toplantıların yapılmaması, Türkiye-AB Zirve toplantılarında liderlerin bir araya gelmemesi, Ortaklık Konseyi'nin toplanamaması görülüyor ki taraflar arasındaki anlaşmazlıkları derinleştirmeye hizmet etmiştir. Hâlbuki Türkiye ile AB arasındaki güçlü diplomatik ve kurumsal bağlar ikili ilişkilerin seyri kadar bölgesel sorunların, öngöremediğimiz küresel tehditlerin aşılmasında da etkilidir."

"AB, Türkiye ile işbirliği ve diyalog halinde olmalı"

Türkiye Raporu'nda 2016 yılından bu yana olduğu gibi mülteci konusunda Türkiye'nin fedakâr çabalarının takdir edildiğini belirten Zeytinoğlu konunun sadece göç boyutuyla değil başta Türk iş insanları olmak üzere tüm kesimler için büyük önem taşıyan vize serbestisi boyutuyla da ele alınması, pozitif gündem kapsamında Türkiye'nin gerekli reformları yerine getirmesi halinde vize serbestisinin gerçekleşmesinin önünde yeni engeller yaratılmaması gerektiğini ifade etti.

İKV Başkanı Zeytinoğlu Türkiye Raporu'nun bize tuttuğu aynadan ülkemizin vatandaşlarının yaşam kalitesini yükseltecek eleştirileri dikkate alarak reform gündemine dönmemiz gerektiğini söyleyerek sözlerini şöyle tamamladı:

"Türkiye-AB ilişkilerine aşılması gereken pek çok sorun var ancak birlikte geleceğimize odaklanmamız tarihi sorumluluğumuzdur. Salgın sonrası hızlı dijitalleşme ya da yeşil ekonomiye geçiş hepimizin bildiği üretim ve tüketim alışkanlıklarını kökten değiştirerek yeni bir yaşam biçimini ortaya koyuyor. Türkiye bugün olduğu gibi yarın da AB'nin bir parçasıdır ve AB politikalarındaki dönüşümün de parçası olma konusundaki iddiasından vazgeçmemelidir. Keza AB de geleceğini ve politikalarını şekillendirirken bugün aday yarın üye olacak bir Türkiye ile işbirliği ve diyalog halinde olmalıdır."